

EVROPSKI PARLAMENT

2009 - 2014

Dokument zasedanja

A7-0353/2012

24.10.2012

POROČILO

o zaščiti otrok v digitalnem svetu
(2012/2068(INI))

Odbor za kulturo in izobraževanje

Poročevalka: Silvia Costa

VSEBINA

	stran
PREDLOG RESOLUCIJE EVROPSKEGA PARLAMENTA.....	3
OBRAZLOŽITEV	15
MANJŠINSKO MNENJE	18
MNENJE ODBORA ZA DRŽAVLJANSKE SVOBOŠČINE, PRAVOSODJE IN NOTRANJE ZADEVE.....	19
IZID KONČNEGA GLASOVANJA V ODBORU	24

PREDLOG RESOLUCIJE EVROPSKEGA PARLAMENTA

o zaščiti otrok v digitalnem svetu (2012/2068(INI))

Evropski parlament,

- ob upoštevanju člena 165 Pogodbe o delovanju Evropske unije,
- ob upoštevanju Listine Evropske Unije o temeljnih pravicah¹,
- ob upoštevanju Evropske konvencije o človekovih pravicah in Konvencije Sveta Evrope o varstvu posameznika glede na obdelavo osebnih podatkov,
- ob upoštevanju Konvencije Združenih narodov o otrokovih pravicah z dne 20. novembra 1989,
- ob upoštevanju Direktive 2011/92/EU Evropskega parlamenta in Sveta z dne 13. decembra 2011 o boju proti spolni zlorabi in spolnemu izkoriščanju otrok ter otroški pornografiji in nadomestitvi Okvirnega sklepa Sveta 2004/68/PNZ²,
- ob upoštevanju Direktive 2010/13/EU Evropskega parlamenta in Sveta z dne 10. marca 2010 o usklajevanju nekaterih zakonov in drugih predpisov držav članic o opravljanju avdiovizualnih medijskih storitev (Direktiva o avdiovizualnih medijskih storitvah)³,
- ob upoštevanju Direktive 2000/31/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 8. junija 2000 o nekaterih pravnih vidikih storitev informacijske družbe, zlasti elektronskega poslovanja na notranjem trgu (direktiva o elektronskem poslovanju)⁴,
- ob upoštevanju Sklepa št. 1718/2006/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 15. novembra 2006 o izvajanju podpornega programa za evropski avdiovizualni sektor (MEDIA 2007)⁵,
- ob upoštevanju Priporočila 2006/952/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 20. decembra 2006 o varstvu mladoletnikov in človeškega dostojanstva ter o pravici do odgovora v zvezi s konkurenčnostjo evropske avdiovizualne industrije in industrije spletnih informacijskih storitev⁶,
- ob upoštevanju sklepov Sveta o varstvu otrok v digitalnem svetu⁷,
- ob upoštevanju sporočila Komisije Evropskemu parlamentu, Svetu, Evropskemu ekonomsko-socialnemu odboru in Odboru regij z dne 15. februarja 2011 z naslovom

---

¹ UL C 83, 30.3.2010, str. 389.

² UL L 335, 17.12.2011, str. 1.

³ UL L 95, 15.4.2010, str. 1.

⁴ UL L 178, 17.7.2000, str. 1.

⁵ UL L 327, 24.11.2006, str. 12.

⁶ UL L 378, 27.12.2006, str. 72.

⁷ UL C 372, 20.12.2011, str. 15.

Agenda EU za otrokove pravice (COM(2011)0060),

- ob upoštevanju sporočila Komisije Evropskemu parlamentu, Svetu, Evropskemu ekonomsko-socialnemu odboru in Odboru regij z naslovom Evropska digitalna agenda (COM(2010)0245/2),
  - ob upoštevanju sporočila Komisije Svetu in Evropskemu parlamentu z dne 28. marca 2012 z naslovom Boj proti kriminalu v digitalni dobi: ustanovitev Evropskega centra za boj proti kibernetiki kriminaliteti (COM(2012)0140),
  - ob upoštevanju strategije Sveta Evrope o otrokovih pravicah (2012–2015) z dne 15. februarja 2012,
  - ob upoštevanju sporočila Komisije Evropskemu parlamentu, Svetu, Evropskemu ekonomsko-socialnemu odboru in Odboru regij z dne 2. maja 2012 z naslovom Evropska strategija za boljši internet za otroke (COM(2012)0196),
  - ob upoštevanju Poročila Komisije Evropskemu parlamentu, Svetu, Evropskemu ekonomsko-socialnemu odboru in Odboru regij z dne 13. septembra 2011 o uporabi Priporočila Sveta z dne 24. septembra 1998 o zaščiti mladoletnikov in človekovega dostojanstva ter Priporočila Evropskega parlamenta in Sveta z dne 20. decembra 2006 o varstvu mladoletnikov in človeškega dostojanstva ter o pravici do odgovora v zvezi s konkurenčnostjo evropske avdiovizualne industrije in industrije spletnih informacijskih storitev – o zaščiti otrok v digitalnem svetu (COM(2011)0556),
  - ob upoštevanju konvencije Sveta Evrope o zaščiti otrok pred spolnim izkoriščanjem in zlorabo,
  - ob upoštevanju svoje resolucije z dne 6. julija 2011 o celovitem pristopu k varstvu osebnih podatkov v Evropski uniji¹,
  - ob upoštevanju člena 48 Poslovnika,
  - ob upoštevanju poročila Odbora za kulturo in izobraževanje ter mnenja Odbora za državljanske svoboščine, pravosodje in notranje zadeve (A7-0353/2012),
- A. ker je treba varstvo otrok v digitalnem svetu obravnavati na regulatorni ravni z uporabo učinkovitejših ukrepov, med drugim s samoregulacijo, tako da se industrijo spodbudi k prevzemanju svojega dela odgovornosti, ter na ravni izobraževanja in usposabljanja z usposabljanjem otrok, starše in učiteljev za preprečevanja dostopa mladoletnikov do nezakonitih vsebin;
- B. ker je treba obravnavati vse oblike nezakonitih spletnih vsebin in ker je treba priznati poseben značaj spolnih zlorab otrok, ne le kot nezakonito v tem okviru, temveč kot eno najhujših oblik vsebine na spletu;
- C. ker bi moral biti eden glavnih ciljev učinkovite strategije varstva otrok zagotoviti, da imajo vsi otroci, mladi in starši/skrbniki ustrezne informacije in znanja, da se lahko

---

¹ Sprejeta besedila, P7_TA(2011)0323.

zaščitijo na spletu;

- D. ker hiter razvoj tehnologije zahteva hiter odziv s samoregulacijo in so regulacijo, pa tudi s stalnimi organi, ki lahko sprejmejo celosten pristop v različnih okoljih;
- E. ker digitalni svet zagotavlja številne priložnosti v zvezi z izobraževanjem in učenjem; ker se šolstvo prilagaja digitalnemu svetu, vendar pa hitrost in način tega prilagajanja ne dohajata hitrosti tehnoloških sprememb v življenju mladoletnikov, zaradi česar imajo starši in učitelji težave, ko poskušajo otroke usposobiti za kritično uporabo tega medija, namesto tega pa ostajajo na obrobju njihovega virtualnega življenja;
- F. ker mladoletniki na splošno z veliko lahkoto uporabljajo internet, vendar potrebujejo pomoč, da bi ga lahko uporabljali pametno, odgovorno in varno;
- G. ker je pomembno, da mladoletniki bolje razumejo potencialne nevarnosti, ki so jim izpostavljeni na spletu, pa tudi da družine, šole in civilna družba skupaj prevzamejo odgovornost za njihovo izobraževanje in zagotovitev, da so otroci pri uporabi interneta in drugih novih medijev primerno zaščiteni;
- H. ker je izobraževanje v zvezi z mediji in novimi informacijskimi in komunikacijskimi tehnologijami pomembno pri oblikovanju politik za varstvo otrok v digitalnem svetu ter pri zagotavljanju varne, primerne in kritične uporabe teh tehnologij;
- I. ker razvoj digitalnih tehnologij pomeni veliko priložnost, da se otrokom in mladim zagotovijo možnosti za učinkovito uporabo novih medijev in interneta, ki jim bo omogočila delitev svojih stališč z drugimi in torej udeležbo in igranje dejavne vloge v družbi, najsibo na spletu ali zunaj spleta;
- J. ker uveljavljanje državljanstva in uživanje z njim povezanih pravic, vključno z udeležbo v kulturnem, socialnem in demokratičnem življenju, zahteva dostop do uporabe pluralističnih in varnih digitalnih orodij, storitev in vsebin, tudi za mladoletnike;
- K. ker morajo preventivni in intervencijski ukrepi poleg boja proti nezakoniti in neprimerni vsebini obravnavati tudi številna druga tveganja, kot so nadlegovanje, diskriminacija, omejevanje dostopa do storitev, spletni nadzor, napadi na zasebnost in svobodo izražanja in obveščanja ter pomanjkanje jasnosti glede ciljev zbiranja osebnih podatkov;
- L. ker nove možnosti obveščanja in komunikacije, ki jih ponuja digitalni svet, kot so računalniki, televizija in različne platforme, mobilni telefoni, video igre, tablični računalniki, aplikacije in stopnja razpršenosti različnih medijev, ki se zlivajo v en sam digitalni sistem, pomenijo ne le številne možnosti in priložnosti za otroke in adolescente, temveč prinašajo tudi tveganja glede enostavnega dostopa do vsebin, ki so nezakonite, neprimerne za razvoj mladoletnikov, pa tudi možnost, da se podatki zbirajo z namenom naslavljanja otrok kot potrošnikov, to pa ima škodljive in nemerljive učinke;
- M. ker sta dobrobit mladoletnikov in človeško dostojanstvo interesa, ki si zaslužita posebno pravno zaščito pri prostem kroženju avdiovizualnih storitev na enotnem trgu;
- N. ker ukrepi držav članic za preprečevanje nezakonitih spletnih vsebin niso vedno

učinkoviti in neizogibno vključujejo različne pristope k preprečevanju škodljivih vsebin; ker bi bilo treba takšne nezakonite spletne vsebine takoj izbrisati na podlagi ustreznega pravnega postopka;

- O. ker lahko dejstvo, da osebne informacije in podatki o mladoletnikih ostajajo na spletu, vodi v njihovo nezakonito obdelavo, izkoriščanje takšnih mladoletnikov ali škodovanje njihovemu osebnemu dostojanstvu, to pa lahko povzroči ogromno škodo njihovi identiteti, duševnim zmožnostim in socialnemu vključevanju, zlasti ker lahko ti podatki pristanejo v napačnih rokah;
- P. ker hitra rast sredstev družbenega mreženja prinaša nekatera tveganja za varnost zasebnega življenja, osebnih podatkov in osebnega dostojanstva mladoletnikov;
- Q. ker skoraj 15 % mladoletnih uporabnikov interneta, starih od 10 do 17 let, dobiva spolne ponudbe v takšni ali drugačni obliki, 34 % pa jih naleti na spolne vsebine, ki jih niso iskali;
- R. ker različni kodeksi ravnanja, ki jih uporabljajo ponudniki digitalnih vsebin in storitev, ne zadovoljijo vedno zahtev evropske in nacionalne zakonodaje v zvezi s preglednostjo, neodvisnostjo, zaupnostjo in obdelavo osebnih podatkov in lahko pomenijo tveganja v smislu profiliranja za komercialne namene, druge oblike izkoriščanja, na primer spolno zlorabo, in celo trgovino z ljudmi;
- S. ker bi moralo biti oglaševanje, namenjeno otrokom, odgovorno in zmerno;
- T. ker morajo biti mladoletniki zaščiteni pred nevarnostmi digitalnega sveta v skladu z njihovo starostjo in stopnjo razvoja; ker države članice poročajo o težavah pri usklajevanju različnih vidikov na področju sprejemanja načinov razvrščanja vsebin po starostnih skupinah in stopnjah tveganja vsebin;
- U. ker bi sicer morali priznati številne nevarnosti, ki so jim mladoletniki izpostavljeni v digitalnem svetu, vendar bi morali tudi še naprej podpirati številne priložnosti, ki jih prinaša digitalni svet pri razvoju družbe, temelječe na znanju;
- V. ker je vloga staršev v procesu zaščite njihovih otrok pred nevarnostmi, ki jih prinaša digitalni svet, zelo pomembna;

Okvir pravic in upravljanja

1. poudarja, da se je z začetkom veljavnosti Lizbonske pogodbe in danes pravno zavezujočo Listino Evropske unije o temeljnih pravicah, ki v členu 24 opredeljuje varstvo otrokovih pravic kot temeljno pravico in določa, da se morajo pri vseh ukrepih javnih organov ali zasebnih ustanov, ki se nanašajo na otroke, upoštevati predvsem koristi otroka, začela nova faza varstva otrokovih pravic v okviru EU; ponovno poudarja, da mora EU v celoti upoštevati standarde tistih mednarodnih instrumentov, h katerim EU ni pristopila, kot zahteva Evropsko sodišče v zadevi C-540/03, Evropski parlament proti Svetu;
2. poziva države članice, naj nemoteno in pravočasno prenesejo in izvajajo Direktivo 2011/92/EU o boju proti spolni zlorabi in spolnemu izkoriščanju otrok ter

- otroški pornografiji; poziva države članice, naj zagotovijo največje možno usklajevanje njihovih prizadevanj na področju zaščite otrok v digitalnem svetu;
3. ponovno poziva države članice, naj podpišejo in ratificirajo, če tega še niso storile, mednarodne instrumente s področja varstva otrok, na primer Konvencije Sveta Evrope o zaščiti otrok pred spolnim izkoriščanjem in spolnim zlorabljanjem, Tretji izbirni protokol h Konvenciji o otrokovih pravicah in Evropsko konvencijo o uresničevanju otrokovih pravic, ter naj navedene instrumente prenesejo v nacionalno zakonodajo ob uporabi potrebne pravne varnosti in jasnosti, kot to zahteva pravni red EU;
  4. poziva Komisijo, naj okrepi obstoječe notranje mehanizme ter s tem zagotovi dosleden in usklajen pristop k zaščiti pravic mladoletnikov v digitalnem svetu; pozdravlja evropsko strategijo Komisije za boljši internet za otroke in poziva Komisijo, naj okrepi obstoječe notranje mehanizme ter s tem zagotovi dosleden in usklajen pristop k zaščiti otrok na spletu;
  5. poudarja potrebo po vključitvi otrokovih pravic v vsa področja politike EU z analizo vpliva ukrepov na pravice, varnost ter telesno, duševno in moralno integriteto otrok, ter da je treba pri tem vključiti jasno oblikovane predloge Komisije v zvezi z digitalnim svetom;
  6. poudarja, da se lahko ustrezno obravnava nevarnosti, ki prežijo na otroke na spletu, samo s celovito kombinacijo pravnih, tehničnih in vzgojnih ukrepov, vključno s preprečevanjem, in okrepitevijo zaščite v spletnem okolju;
  7. pozdravlja novo agencijo za kibernetško varnost, ki ima sedež pri Europolu, ter poziva Komisijo, naj zagotovi, da bodo imeli zaposleni v novi agenciji, ki se ukvarjajo z zaščito otrok, na voljo ustrezna sredstva in da bodo učinkovito sodelovali z Interpolom;
  8. se zavzema za nadaljevanje programa Safer Internet z ustreznimi finančnimi sredstvi za opravljanje njegovih dejavnosti v celoti in ob ohranitvi njegovih posebnih značilnosti ter poziva Komisijo, naj Parlamentu predloži poročilo o njegovih uspehih in neuspehih, da se zagotovi največja možna učinkovitost v prihodnosti;
  9. poziva države članice in Komisijo, naj sprejmejo ustrezne ukrepe, tudi prek spleta, kot so raziskovalni in izobraževalni programi, po potrebi v sodelovanju z ustreznimi organizacijami civilne družbe, družinami, šolami, avdiovizualnimi storitvami, sektorjem in drugimi zainteresiranimi stranmi, namenjene zmanjšanju nevarnosti, da bi otroci postali žrtve interneta;
  10. je seznanjen s koalicijo izvršnih direktorjev za spletno varnost otrok, ki je bila vzpostavljena na pobudo Komisije; v tem okviru poziva k tesnemu sodelovanju z združenji in organizacijami civilne družbe, ki si prizadevajo med drugim za zaščito mladoletnikov, varstvo podatkov in izobraževanje, pa tudi s predstavniki staršev in pedagogov, zlasti na evropski ravni, ter z generalnimi direktorati Komisije, pristojnimi za varstvo potrošnikov in pravosodje;

Mediji in novi mediji: dostop in izobraževanje

11. poudarja, da nudi internet otrokom in mladim izredno dragocena orodja, ki jih lahko uporabljajo za izražanje ali zagovarjanje svojih stališč, dostop do informacij in učenje in uveljavljanje svojih pravic, ter je odlično sredstvo za komuniciranje, ki omogoča možnosti za odprtost svetu in osebno rast;
12. kljub temu poudarja, da predstavljajo spletno okolje in družbeni mediji znatno tveganje za varnost zasebnosti in dostojanstva otrok, ki so med njihovimi najbolj ranljivi uporabniki;
13. opozarja, da splet predstavlja tudi nevarnost za otroke zaradi pojavov, kot so otroška pornografija, izmenjava gradiva o nasilju, kibernetška kriminaliteta, ustrahovanje, navezovanje stikov z namenom spolne zlorabe, možnost dostopa do ali pridobitve z zakonom prepovedanega ali starosti neprimernega blaga ali storitev, izpostavljenost starosti neprimernemu, agresivnemu ali zavajajočemu oglaševanju, prevare, kraja identitete, goljufije in podobne grožnje finančne narave, ki so povzročijo travmatične izkušnje;
14. v zvezi s tem pozdravlja prizadevanja držav članic za spodbujanje sistematičnega izobraževanja in usposabljanja otrok, staršev, vzgojiteljev, učiteljev in socialnih delavcev, ki jim omogoča razumevanje digitalnega sveta, odkrivanje nevarnosti, ki bi lahko škodovala fizični ali duševni celovitosti otrok, zmanjševanje tveganja, povezanega z digitalnimi mediji in za zagotavljanje informacij o točkah, na katerih je mogoče podati prijavo in o tem, kako obravnavati otroške žrtve; obenem poudarja, da morajo otroci razumeti, da lahko z uporabo digitalne tehnologije posegajo v pravice drugih ali celo povzročijo kaznivo dejanje;
15. meni, da je izjemno pomembno, da se usposabljanje na področju medijev začne kar najbolj zgodaj, pri čemer je treba otroke in adolescente izobraziti, da se kritično in obveščeno odločajo o tem, katero poti želijo ubrati na internetu in kateri se želijo izogniti, ter spodbujati temeljne vrednote v zvezi s sobivanjem ter spoštljivim in strpnim odnosom do drugih ljudi;
16. ugotavlja, da je „Media Education“ bistveno orodje, ki omogoča otrokom kritično rabo medijev in priložnosti digitalnega sveta, ter poziva države članice, naj ga vključijo v šolske učne načrte; opozarja, da je glede na nenehno povečevanje obsega digitalnega oglaševanja pomembno tudi izobraževanje potrošnikov;
17. znova poudarja pomen digitalne in medijske pismenosti in znanj pri mladoletnikih, pa tudi njihovih starših; poudarja tudi, da je treba digitalno pismenost, digitalna znanja in varno uporabo interneta pri mladoletnikih prednostno obravnavati v socialnih in izobraževalnih politikah ter politikah za mlade v državah članicah in v Uniji ter kot bistveni element strategije Evropa 2020;
18. spodbuja stalno in neprekinjeno digitalno usposabljanje pedagogov, ki delajo z učenci in dijaki v šolah;
19. poudarja potrebo po sodelovanju družine, šole, civilne družbe in zainteresiranih strani, vključno z zainteresiranimi stranmi vseh vrst iz sektorja medijev in avdiovizualnih storitev, na področju izobraževanja, da se zagotovi uravnotežena in proaktivna dinamika

- med digitalnim svetom in otroci; spodbuja Komisijo, naj podpre pobude za ozaveščanje staršev, pedagogov in učiteljev, ki jim je treba omogočiti čim boljše spremljanje otrok pri uporabi digitalnih orodij in storitev;
20. spodbuja Komisijo in države članice, naj podpirajo enakopraven dostop otrok do varnih in visokokakovostnih pluralnih digitalnih vsebin v obstoječih in novih programih in storitvah, ki so posvečeni mladim, izobraževanju, kulturi in umetnosti;
  21. poziva države članice, javne organe in ponudnike spletnega dostopa, naj okrepijo komunikacijske kampanje za ozaveščanje mladoletnikov, adolescentov, starše in pedagogov o nenadzorovanih digitalnih nevarnostih;
  22. priznava vlogo javnih medijev pri spodbujanju varnega in zanesljivega spletnega prostora za mladoletnike;
  23. poziva Komisijo, naj med svoje glavne prednostne naloge vključi zaščito otrok pred agresivnim ali zavajajočim televizijskim in spletnim oglaševanjem;
  24. zlasti poudarja vlogo zasebnega sektorja in industrije, pa tudi drugih zainteresiranih strani, kar zadeva njihovo odgovornost glede teh vprašanj ter glede otrokom varnega označevanja spletnih strani in spodbujanja omrežnega bontona za otroke; poudarja, da morajo biti vsi takšni ukrepi popolnoma skladni z načeli vladavine prava in pravne varnosti, upoštevati pravice končnih uporabnikov in biti skladni z veljavnimi pravnimi in pravosodnimi postopki, Evropsko konvencijo o varstvu človekovih pravic in temeljnih svoboščin, Listino Evropske unije o temeljnih pravicah in sodno prakso Sodišča ter Evropskega sodišča za človekove pravice; poziva zadevni sektor, naj spoštuje in v celoti izvaja obstoječe kodekse ravnanja in podobne pobude, kot so Zaveza EU in barcelonska deklaracija Foruma za potrošniške izdelke;
  25. poudarja, da je treba posebno pozornost nameniti spletnemu trženju škodljivih snovi, na primer alkohola, ki lahko dosežejo tudi mladino; poudarja, da zaradi narave in področja uporabe metod spletnega trženja, npr. prek socialnih omrežij, posamezne države članice zelo težko spremljajo spletno trženje alkohola, zaradi česar bi ukrepi Komisije imeli pomembno dodano vrednost;
  26. izpostavlja učinkovitost formalnega, priložnostnega in neformalnega izobraževanja ter vzajemnega izobraževanja z razširjanjem varnih praks v zvezi z morebitnimi tveganji (s konkretnimi primeri) pri uporabi interneta, socialnih omrežij, videoiger in mobilne telefonije med mladimi, ter spodbuja mrežo „European Schoolnet“, naj na tem področju podpre mentorstvo med študenti; poudarja, da je treba tudi starše seznaniti z varnimi praksami in tveganji;
  27. poziva Komisijo in države članice, naj oblikujejo sheme, ki bodo otrokom in mladim zagotovile pridobitev primernih znanj in obveščen dostop do interneta in novih medijev, ter v zvezi s tem poudarja pomen usklajevanja digitalne medijske pismenosti na vseh ravneh formalnega in neformalnega izobraževanja, vključno s pristopom vseživljenjskega učenja od najzgodnejše možne faze;

Pravica do zaščite

Boj proti nezakonitim vsebinam

28. poudarja izzive, s katerimi se spopada kazensko pravo pri svojem delovanju v spletnem okolju v zvezi z načeli pravne varnosti in zakonitosti, domnevo nedolžnosti, pravicami žrtve in pravicami osumljenca; v tej zvezi poudarja izzive, ki so se pojavili v preteklosti v zvezi z določitvijo jasne opredelitve pojmov, kot sta spletno navezovanje stikov z namenom spolne zlorabe in otroška pornografija – zanjo je bolje uporabljati izraz „gradivo o spolni zlorabi otrok“;
29. zato poziva Komisijo, da v okviru svoje obveznosti poročanja o prenosu Direktive 2011/92/EU zbere točne in jasne podatke o kaznivem dejanju spletnega navezovanja stikov z namenom spolne zlorabe, vključno z natančno opredelitvijo nacionalnih določb, ki takšno vedenje opredeljujejo kot kaznivo dejanje; poziva države članice in Komisijo, da zberejo podatke o tem kaznivem dejanju, ki se nanašajo na število opravljenih kazenskih postopkov, število obsodb in pomembno nacionalno sodno prakso, ter naj izmenjajo najboljše prakse v zvezi s pregonom in izrekom kazni za to kaznivo dejanje; prav tako poziva Komisijo, naj občutno izboljša razvoj in objavljanje statističnih podatkov ter tako omogoči boljši razvoj in pregled politik;
30. v zvezi s tem ugotavlja visoko raven sodelovanja med policijo in sodnimi organi v državah članicah, kakor tudi med njimi in uradoma Europol in Eurojust, pri kaznivih dejanjih, zagrešenih proti otrokom s pomočjo digitalnih medijev – primer takšnega sodelovanja je odločna operacija „Ikar“ iz leta 2011, usmerjena proti spletnim mrežam za izmenjavo datotek s spolnimi zlorabami otrok;
31. poudarja pa, da je glede na obstoječe ovire, ki onemogočajo celovito sodelovanje in vzajemno zaupanje, mogoče doseči še dodatne izboljšave pri nadaljnji uskladitvi kazenskega prava in kazenskih postopkov v državah članicah, vključno s postopkovnimi pravicami osumljencev in njihovimi pravicami do varstva podatkov ter s spoštovanjem temeljnih pravic iz Listine Evropske unije;
32. pozdravlja namero Komisije, da preuči možne zakonodajne ukrepe, če se panoga ne bo sposobna samoregulirati;
33. vendar poudarja, da morajo predlogi za materialno kazenskopravno zakonodajo EU v celoti spoštovati načeli subsidiarnosti in sorazmernosti ter splošna načela, ki veljajo v kazenskem pravu, in imeti jasno izražen namen, da prispevajo dodano vrednost skupnemu pristopu EU k boju proti resnim čezmejnim kaznivim dejanjem, kot je navedeno v resoluciji o pristopu EU h kazenskemu pravu, ki jo je Evropski parlament sprejel dne 22. maja 2012¹;
34. poziva Komisijo in države članice, naj si najmočneje prizadevajo za okrepitev sodelovanja s tretjimi državami pri zagotavljanju takojšnjega umika spletnih strani, ki vsebujejo ali širijo nezakonito vsebino ali vedenje in gostujejo na njihovem ozemlju, ter se bojujejo proti kibernetiski kriminaliteti; v zvezi s tem spodbuja mednarodno izmenjavo strokovnega znanja, najboljše prakse in zamisli med vladami, organi pregona, policijskimi enotami, specializiranimi za računalniško kriminaliteto, odprtimi telefoni,

---

¹ Sprejeta besedila, P7_TA-PROV(2012)0208.

organizacijami za zaščito otrok in internetnim sektorjem;

35. v zvezi s tem poziva k celovitemu sprejetju vseh ukrepov, navedenih v načrtu Sveta iz leta 2009 za krepitev procesnih pravic osumljenih ali obtoženih oseb v kazenskih postopkih, kakor tudi k skupnemu pristopu v zvezi z dopustnostjo in oceno, da se odpravijo ovire za prosti pretok dokazov, zbranih v drugi državi članici;
36. podpira uvedbo in okrepitev sistemov odprtih telefonov za prijavo kaznivih dejanj, nezakonitih vsebin in škodljivega vedenja, ob upoštevanju, med drugim, izkušenj evropske telefonske linije za iskanje pogrešanih otrok ter nacionalnih sistemov za hitro opozarjanje in evropskega avtomatiziranega sistema za opozarjanje o pogrešanih otrocih; poudarja pa, da je treba pri vsakem neposrednem kaznivem dejanju, ki je bilo prijavljeno, poiskati ravnotežje med pravicami potencialnih žrtev in pozitivno obveznostjo držav članic iz členov 2 in 8 EKČP, da se odzovejo, kot je že poudarjeno v sodni praksi EKČP, na eni strani, ter pravicami osumljenca na drugi strani; zato poziva države članice in Komisijo k izmenjavi najboljših praks na področju preiskav in pregona kaznivih dejanj, uperjenih proti otrokom v digitalnem svetu; opozarja, da člen 8 predloga Komisije o splošni uredbi o varstvu podatkov (COM(2012)0011) vsebuje posebne zaščitne ukrepe glede obdelave osebnih podatkov otrok, na primer obvezno soglasje staršev za obdelavo podatkov otrok, mlajših od 13 let;
37. ugotavlja, da so postopki za prijavo in odstranjevanje nezakonitih vsebin v nekaterih državah članicah še vedno prepočasni, pozdravlja pobudo Komisije pri objavi ocene učinka na tem področju ter priporoča izboljšanje učinkovitosti teh postopkov in njihov nadaljnji razvoj v državah članicah zavoljo najboljše prakse;
38. poziva Komisijo in države članice, naj ocenijo učinkovitost sodelovanja med policijami na področju ukrepov za zaščito otrok pred kaznivimi dejanji na spletu, klicnimi centri ter obstoječimi sporazumi s ponudniki storitev na internetu; poziva k razvijanju sinergij z drugimi povezanimi službami, vključno s policijo in sodišči za mladoletnike, za zaščito mladoletnikov pred spletnim kriminalom, zlasti s usklajevanjem in integracijo klicnih centrov in kontaktnih točk;
39. spodbuja države članice, naj zagotovijo neprekinjeno delovanje nacionalnih klicnih centrov in drugih storitev pomoči – na primer „varnostnih gumbov“ – v skladu s standardom INHOPE, naj se bolje povežejo med seboj in naj podrobno analizirajo dosežene rezultate;
40. poudarja pomen širjenja zanesljivih orodij, kot so svarilna spletišča ali zvočni in vidni signali za omejitev neposrednega dostopa mladoletnikov do škodljivih vsebin;
41. poziva Komisijo in države članice, naj izboljšajo obveščenost mladoletnikov in njihovih družin o klicnih centrih in drugih storitvah pomoči, kot so „varnostni gumbi“, in s tem olajšajo prijavo nezakonitih vsebin, ter poziva države članice, naj poskrbijo za večjo osveščenost o klicnih centrih kot kontaktnih mestih za prijavo slik, ki prikazujejo spolno zlorabo otrok;
42. podpira prizadevanja ponudnikov digitalnih vsebin in storitev za uveljavitev kodeksov ravnanja, skladnih z veljavnimi predpisi, za odkrivanje, preprečevanje in odstranjevanje

nezakonitih vsebin na podlagi odločitev pravosodnih organov; spodbuja Komisijo in države članice, naj na tem področju izvedejo ustrezne ocene;

43. poziva Komisijo in države članice, naj začnejo z novo kampanjo za starše, ki jim bo pomagala pri razumevanju digitalnih vsebin, s katerimi upravljajo njihovi otroci, predvsem pa pri razumevanju, kako lahko zaščitijo svoje otroke pred nezakonitimi, neprimernimi ali nevarnimi vsebinami;
44. obžaluje neupoštevanje sporazuma, ki so ga 9. februarja 2009 podpisale Komisija in 17 spletnih družabnih omrežij, med njimi Facebook in Myspace, ki je spodbujal k zaščiti in varstvu mladoletnikov na spletu;
45. poudarja, da je spletni kriminal pogosto čezmejne narave in da bi moralo biti zaradi tega mednarodno sodelovanje med obstoječimi organi pregona pomemben element boja proti takšnim kaznivim dejanjem;
46. poziva države članice in Komisijo, naj podpirajo in izvajajo kampanje za ozaveščanje otrok, staršev in učiteljev, da bi jim zagotovili potrebne informacije za varstvo pred računalniškim kriminalom in jih spodbudili k prijavi sumljivih spletišč in spletnega obnašanja;
47. poziva države članice, naj ustrezno izvajajo obstoječa postopkovna pravila za brisanje spletišč z izkoriščevalsko, grozilno, žaljivo, diskriminatorno ali drugo škodljivo vsebino;

Boj proti škodljivim vsebinam

48. poziva Komisijo, naj preuči učinkovitost različnih sistemov prostovoljnega razvrščanja vsebin v državah članicah, ki so škodljive mladoletnikom, in spodbuja Komisijo, države članice in sektor interneta, naj razvijejo strategije in standarde za zaščito otrok pred izpostavljenostjo vsebinam, neprimernim njihovi starosti, na spletu in brez spletne povezave, ki vključujejo nasilje, oglase, ki spodbujajo razsipavanje z denarjem in nakup virtualnih dobrin ali plačilnih enot prek mobilnih telefonov;
49. pozdravlja tehnično inovacijo pri kateri podjetja nudijo posebne spletne rešitve, ki otrokom omogočajo varno rabo interneta;
50. poziva združenja ponudnikov avdiovizualnih in digitalnih storitev – v sodelovanju z drugimi ustreznimi združenji – k vključevanju zaščite otrok v svoje statute in navajanju primernih starostnih obdobj;
51. spodbuja države članice, naj v sodelovanju z ustreznimi ponudniki in združenji ter tretjimi državami nadaljujejo dialog za usklajevanje razvrščanja digitalnih vsebin za otroke;
52. spodbuja Komisijo in države članice, naj razvrstijo razločljive elektronske igrice na podlagi starosti, ki so ji namenjene, predvsem pa njihove vsebine;
53. poziva Komisijo, naj nadaljuje „Evropski okvir o varnejši uporabi mobilnih telefonov“ in izkoristi možnosti, ki omogočajo starševski nadzor;

54. poudarja dobro delo, ki so ga opravile organizacije civilne družbe in jih spodbuja k sodelovanju in skupnem čezmejnem delu, pa tudi partnerskem delovanju z organi prisile, vladnimi organi, ponudniki internetnih storitev in javnostjo;

Varstvo zasebnosti

55. glede na vse večji pretok in dostopnost osebnih podatkov prek digitalnih medijev ponovno poudarja pomen varstva podatkov za otroke, zlasti glede na hitro rast sredstev za socialno mreženje in spletnih klepetalnic;
56. pozdravlja novi predlog uredbe o varstvu posameznikov pri obdelavi osebnih podatkov (COM(2012)0011) in njene posebne določbe o privolitvi otrok in pravici biti pozabljen, ki prepoveduje shranjevanje osebnih podatkov otrok na spletu, ki so morda nevarni za njihovo zasebno in poklicno življenje in opozarja, da bi lahko bili trajni spletni podatki in podatki, ki se nanašajo na otroke, zlorabljeni v škodo njihovega dostojanstva in družbenega vključevanja;
57. poudarja, da je treba te določbe pojasniti in oblikovati tako, da bodo jasne in v celoti delujoče, ko bo nova zakonodaja sprejeta, in da ne bodo spodkopavale svobode interneta;
58. pozdravlja tudi namen, da bi vzpostavili elektronski sistem za preverjanje starosti;
59. meni, da bi morali lastniki in upravljavci spletnih strani jasno in vidno objaviti svojo politiko varstva podatkov ter uvesti sistem obveznega starševskega dovoljenja za obdelavo podatkov otrok, mlajših od 13 let; poziva tudi k okrepljenemu prizadevanju za čim obsežnejše povečanje privzete pravice do zasebnosti, da bi se izognili sekundarni viktimizaciji otrok;
60. poudarja, da je treba uporabnike ozaveščati o tem, kako ponudniki storitev in družabna omrežja obdelujejo njihove osebne podatke in o možnih pravnih sredstvih v primerih, ko se podatkov ne uporablja v okviru zakonitih namenov, zaradi katerih so jih ponudniki in njihovi partnerji zbirali, te informacije pa so objavljene v jeziku in na način, prilagojen profilu uporabnikov, pri čimer se posebno pozornost nameni otrokom; meni, da so za to še zlasti odgovorni ponudniki, in jih poziva, naj uporabnike jasno in razumljivo obvestijo o svoji uredniški politiki;
61. spodbuja pospeševanje koristnih tehnoloških možnosti v vseh digitalnih sektorjih, ki se lahko izberejo za omejevanje brskanja otrok znotraj sledljivih meja in s pogojnim dostopom, kar predstavlja učinkovito orodje za starševski nadzor; vendar je seznanjen, da takšni ukrepi ne morejo nadomestiti poglobljenega seznanjanja otrok z rabo medijskega sredstva;
62. Poudarja, da je treba otroke in mladostnike že v zgodnji fazi obveščati o pravici do zasebnosti na spletu in jih naučiti prepoznavati včasih subtilne metode, ki jih uporabljajo, da od njih pridobijo podatke;

Pravica do odgovora v digitalnih medijih

63. poziva države članice, naj razvijejo in uskladijo sisteme glede pravice do odgovora v

digitalnih medijih ter izboljšajo tudi njihovo učinkovitost;

Pravica do digitalnega državljanstva

64. poudarja, da so digitalne tehnologije pomembno orodje spoznavanja z državljanstvom, saj poenostavljajo udeležbo številnim državljanom – še zlasti mladim – z oddaljenih območij, ki lahko tako polno izkoristijo svobodo izražanja in spletne komunikacije;
65. poziva države članice, naj obravnavajo digitalne platforme kot učno orodje demokratične udeležbe za vsakega otroka, s posebnim poudarkom na najranljivejših;
66. poudarja, da ponujajo novi mediji v digitalnih storitvah in vsebinah priložnost za spodbujanje razumevanja in dialoga med generacijami, spoloma ter različnimi kulturnimi in etničnimi skupinami;
67. opozarja, da so na spletu ti podatki in državljanstvo tesno povezani in da civilno udejstvovanje mladih dandanes ogroža njihovo pomanjkanje zanimanja za informacije;

o

o o

68. naroči svojemu predsedniku, naj to resolucijo posreduje Svetu, Komisiji ter vladam in parlamentom držav članic.

OBRAZLOŽITEV

Evropski otroci preživijo skoraj 40 ur tedensko pred televizijo. Na spletu preživijo 88 minut na dan (15- in 16-letniki po dve uri), povprečno od devetega leta dalje, nekateri pa tudi že veliko prej, pred vstopom v šolo in pred opismenjevanjem.

Prva zadeva, ki jo je treba obravnavati, je digitalna ločnica, ki v trenutnih gospodarskih razmerah ogroža vse manj zaščitene skupine, med njimi tudi otroke, ter negativno vpliva na njihovo ekonomsko, socialno in kulturno prihodnost. Dostop do digitalnega sveta in do znanja njegovega jezika zahtevata spremstvo, ki se lahko zagotovi samo v sodelovanju med družino, šolo in družbo.

To samoiniciativno poročilo je pripravljeno na podlagi odgovorov držav članic v raziskavi iz točke 6 Priporočila 2006/956/ES in celovito obravnava zadevo, ki je pred le nekaj leti korenito spremenila življenje otrok v Evropski uniji.

Splet je postal družabnik otrok, ki je pogosto pomembnejši od družine, šole in prijateljev. Otroci, stari od 9 do 16 let, uporabljajo računalnike za šolsko delo in za igro (100 %), pa tudi za gledanje videoposnetkov (86 %), igranje z drugimi, prenos videa in glasbe ter dvostranske izmenjave (P2P) (56 %) in izmenjave datotek, obiskovanje klepetalnic, blogov in virtualnih svetov (23 %).

44 % mladih poudarja pozitivne priložnosti, ki jih ponuja splet, in so z njimi zelo zadovoljni. V družabno omrežje je registriranih 38 % otrok, starih od 9 do 12 let, in 77 % otrok, starih od 15 do 16 let. V svojem profilu se jih 16 % predstavlja z lažno identiteto, 27 % otrok, starih od 9 do 12 let, pa navaja višjo starost. Brskanje postaja vedno bolj osebno, saj se 49 % otrok povezuje na splet iz svoje sobe, 33 % z mobilnega telefona ali iPada, 87 % od doma in 63 % iz šole. 50 % otrok, starih od 11 do 16 let, pravi, da se lažje izražajo na spletu kot osebno.

Neizkušeni in naivni uporabniki spleta, med katere lahko štejemo otroke, se pri nepoučenem brskanju brez zaščite in nadzora izpostavljeni številnim tveganjem, kot na primer tveganju vdora v zasebnost, komercialnega ali drugačnega izkoriščanja njihovih profilov, nevarnosti za zdravje, odvisnosti, izkrivljenega odnosa z resničnostjo in lastno identiteto.

Spletna ponudba škodljivih vsebin, močno zaznamovanih z nasiljem, diskriminacijo, seksizmom, rasizmom, za mladostnike neprimernimi lastnostmi, lahko nepripravljenemu uporabniku ne daje občutka, da gre za žaljenje človekovega dostojanstva, in med otroci olajšuje širjenje uporabe mreže z namenom, da bolj ali manj zavestno škodujejo svojemu dostojanstvu („sexting“) in dostojanstvu drugih (kibernetsko ustrahovanje). 55 % otrok izjavlja, da se zaveda tveganja, ki ga prinaša splet, 12 % otrok, starih od 9 do 12 let, izjavlja, da so bili nadlegovani, zlasti z ustrahovanjem (40 %), pa tudi z vsebinami in pristopi, ki imajo naravo spolnega nadlegovanja (25 %). Videti je, da je spletno ustrahovanje nadaljevanje ustrahovanja v resničnem življenju ter prispeva k širjenju tega pojava in spodbuja vzajemno ravnanje.

Starši in učitelji so pogosto v zadregi in imajo težave pri spremljanju mladih pri pozitivnem odkrivanju digitalnega sveta ter ostajajo na robu njihovega virtualnega življenja, ki je pogosto vzrok ali posledica nezadovoljstva v resničnem življenju. Starševski nadzor, ki se izvaja s

pomočjo standardnih znakov ali s podrejenim dostopom do uporabe kreditne kartice in številke PIN, se je izkazal za koristen instrument za sisteme oddajanja in širokopasovne sisteme v povezavi z avdiovizualnimi medijskimi storitvami, vendar pa je neprimeren in le delno učinkovit na spletu in na elektronskih komunikacijskih omrežjih glede na raznovrstnost storitev, ponudnikov in na svetovno razpršenost.

Šola se digitalnemu svetu prilagaja z uporabo strojne in programske opreme ter metod dela, ki se uporabljajo v 23 državah članicah Unije, hitrost in načini pa na splošno ne zadostujejo, da bi sledili spremembam, ki jih tehnologija uvaja v življenje otrok. Šola mora izobraževati otroke za praktično in kritično rabo digitalnih in spletnih tehnologij v resničnem svetu, tako z odraslimi kot v skupini vrstnikov, ter varovati kulturno različnost in odprtost v svet. Izobraževanje mladim omogoča usvajanje digitalnih znanj, ki se uvrščajo med osem ključnih spretnosti, ki so bistvenega pomena za posameznika v družbi, temelječi na znanju.

Družba si deli to odgovornost s šolo, ki se zaveda družbenih in gospodarskih prednosti, ki jih prinaša kritična, aktivna in varna raba digitalnih medijev med otroki v primerjavi z rabo, ki ustvarja odvisnost, konformistična in anksiozna obnašanja, pasivnost in agresivnost.

Države članice še naprej z različno hitrostjo spodbujajo premostitev digitalne ločnice in sodelovanje otrok v digitalnem svetu s politikami dostopa do spleta, urejanjem njegovih vsebin, spoštovanjem zasebnosti in digitalne identitete ter z uvajanjem osnovnega programa kot neobveznega didaktičnega modula v osnovnih šolah.

Otroci, njihove družine, šola, znanstveniki in družba so vedno bolj osveščeni o kakovostnih standardih, ki jih je treba zahtevati za vsebine, namenjene otrokom, ne glede na to, ali je oddajanje analogno ali digitalno, spletno ali brez spletne povezave, in ne glede na uporabljeni instrument (televizija, računalnik, telefon, iPad). Proizvajalci strojne opreme in vsebin ter njihova združenja ponavadi sodelujejo v skupnih raziskavah, da bi zaščitili svoje poslovno področje. Z uporabo direktive o avdiovizualnih medijskih storitvah si zlasti javne radiotelevizije in storitve na več platformah, neposredno in prek Evropske unije, že nekaj let izmenjujejo dobre prakse in instrumente za spremljanje otroških programov, kljub temu pa je ponudba kakovostnih programov za to starostno obdobje pogosto omejena tudi v primerih, ko je uredniška odgovornost jasna, na primer v televizijskih prenosih.

EU in države članice so pripravile normative in spodbujale samoregulacijo, kar je bilo potrebno glede na to, da ta pojav zadeva številne družbene vidike, ki jih ni mogoče obravnavati samo pravno. Tako so ob sofinanciranju EU nastali koristni instrumenti, med prvimi na primer program Safer Internet, ki se je dobro prijel v vseh državah Unije in bo do leta 2013 zagotovil usklajevanje, ki je bilo v vmesnem poročilu dobro ocenjeno.

V osnutku poročila so na področju zaščite otrok v digitalni dobi izpostavljeni trije elementi:

- dostop do medijev in novih medijev ter izobraževanje o njih,
- zaščita, ki se deli na boj proti nezakonitim vsebinam in na boj proti neprimernim vsebinam in ravnanjem, varstvo zasebnosti in pravica do odgovora,
- digitalno državljanstvo.

Uvodoma je predstavljen okvir pravic in upravljanja, ki naj bi prekinil razdrobljenost zakonskih določb in navedb za zaščito otrok v digitalnem svetu na področju človekovih

pravic, zasebnosti, boja proti spolnim zlorabam, avdiovizualnih medijskih storitev in e-poslovanja. Člen 24 Listine o temeljnih pravicah Evropske unije predvideva celovite politike za otroke: zato sta potrebna usmerjevalna okvirna direktiva, ki povzema in ureja celotno področje, ter upravljanje na več ravneh, ki spodbuja uskladitev pristopov v državah članicah in tesnejše usklajevanje med njimi in EU.

Ob upoštevanju kulturnih in pravnih razlik med državami članicami, na podlagi katerih je težko določiti mejo med vsebinami in ravnanji, ki jih je treba kaznovati, ter „sivimi“ vsebinami in ravnanji, predlagamo razlikovanje med nezakonitimi vsebinami, kot so zabljanje (ki je opredeljeno kot kaznivo dejanje v Konvenciji Sveta Evrope o zaščiti otrok pred spolnim izkoriščanjem in zlorabo, ki pa je niso še sprejele in ratificirale vse države članice), otroška pornografija, vdori v zasebnost, spletne igre na srečo, poslovne goljufije, ter ravnanji, ki imajo lahko resne posledice, na primer kibernetško ustrahovanje in pošiljanje seksualnih sporočil prek mobilnih telefonov in multimedijskih naprav („sexting“), in tistimi, ki so neprimerna za določeno starost, na primer neprimerno oglaševanje, nasilje, spolnost in druga, ki vzbujajo strah in tesnobo.

Obravnavati je treba tudi nekatere problematike v sedanjem okviru:

Zagotoviti je treba nadaljevanje programa Safer Internet in v vsakem primeru zagotoviti, da bo za zaščito otrok pred kibernetškimi kaznivimi dejanji odgovorna policija v vedno učinkovitejši obliki in v sodelovanju na evropski ravni. Spodbujati je treba ukrepe za preprečevanje spletnih kaznivih dejanj nad otroki, ki so jih uspešno vzpostavile nekatere države članice, ki izvajajo izmenjavo informacij s ponudniki internetnih storitev in ponudniki storitev elektronske pošte.

Samoregulacija se je izkazala za koristno, vendar pa je pokazala tudi omejitve, ki jih je treba odpraviti v primeru navzkrižja interesov.

Države članice si morajo prizadevati za zaščito otrok v digitalnem svetu tudi s spodbujanjem vseh oblik uporabe kodeksov, ki so nepogrešljivi za polno in aktivno državljanstvo, da bi evropskim državljanom zagotovili možnost izkoriščanja kulturne in gospodarske razsežnosti vseh vrst medijev, ki jih povezuje digitalna tehnologija, in da bi prispevali k uresničitvi lizbonskih ciljev s podpiranjem nastajanja na znanju temelječega gospodarstva in spodbujanjem konkurenčnosti.

MANJŠINSKO MNENJE

v skladu s členom 52(3) Poslovnika
Manjšinsko mnenje skupine ALDE
Marietje Schaake, Hannu Takkula, Morten Løkkegaard, Nadja Hirsch

V skupini ALDE menimo, da bi otroci morali biti zaščiteni in da se je treba proti kaznivim dejanjem boriti s pomočjo kazenskega pregona. Vendar pa poročilo s tem, ko se osredotoča na vladne kampanje in razširitev kazenskega pregona na ponudnike internetnih storitev in druge mehanizme samoregulacije, določa napačne prednostne naloge in tvega, da so bo privatiziralo odgovornosti, ki jih imajo vlade, hkrati pa zmanjšalo vlogo staršev v izobraževanju njihovih otrok.

Ukrepi iz poročila so tudi neupravičeno pristranski do zaznanih nevarnosti na spletu in omejujejo možnosti za učenje in inovacije. Bolj smo naklonjeni krepitvi odpornosti in neodvisnosti otrok. Prizadevati si je treba za usposabljanje otrok in mladih, s pomočjo staršev in učiteljev, za prevzemanje odgovornosti za lastna dejanja na spletu in razvijanje e-znanj.

Zavedamo se, da napredek informacijske in komunikacijske tehnologije lahko dvigne socialni kapital in omogoča temeljne pravice, kot so svoboda izražanja in dostop do informacij. Menimo, da je udeležba otrok in mladih v sedanji digitalni družbi ključni vidik njihovega razvoja.

Skupina ALDE se sicer popolnoma zaveda potrebe po učinkovitem kazenskem pregonu, zlasti potrebe, da se odpravi huda zločinska dejanja, kot je otroška pornografija, vendar zaradi omejevalne narave predlaganih ukrepov predloga žal ne more podpreti.

25.7.2012

MNENJE ODBORA ZA DRŽAVLJANSKE SVOBOŠČINE, PRAVOSODJE IN NOTRANJE ZADEVE

za Odbor za kulturo in izobraževanje

o zaščiti otrok v digitalnem svetu
(2012/2068(INI))

Poročevalka: Anna Hedh

POBUDE

Odbor za državljanske svoboščine, pravosodje in notranje zadeve poziva Odbor za kulturo in izobraževanje kot pristojni odbor, naj v svoj predlog resolucije vključi naslednje predloge:

1. poudarja, da se je z začetkom veljavnosti Lizbonske pogodbe in danes pravno zavezujočo Listino Evropske unije o temeljnih pravicah, ki v členu 24 opredeljuje varstvo otrokovih pravic kot temeljno pravico in določa, da se morajo pri vseh ukrepih javnih organov ali zasebnih ustanov, ki se nanašajo na otroke, upoštevati predvsem koristi otroka, začela nova faza varstva otrokovih pravic v okviru EU; ponovno poudarja, da mora EU v celoti upoštevati standarde tistih mednarodnih instrumentov, h katerim EU ni pristopila, kot zahteva Evropsko sodišče v zadevi C-540/03, Evropski parlament proti Svetu;
2. poziva države članice, naj nemoteno in pravočasno prenesejo in izvajajo Direktivo 2011/92/EU o boju proti spolni zlorabi in spolnemu izkoriščanju otrok ter otroški pornografiji; poziva države članice, naj zagotovijo najvišjo možno raven usklajevanja prizadevanj na področju zaščite otrok v digitalnem svetu;
3. ponovno poziva države članice, da podpišejo in ratificirajo, če tega še niso storile, mednarodne instrumente s področja varstva otrok, na primer Konvencije Sveta Evrope o zaščiti otrok pred spolnim izkoriščanjem in spolnim zlorabljanjem, Tretji izbirni protokol h Konvenciji o otrokovih pravicah in Evropsko konvencijo o uresničevanju otrokovih pravic, ter da navedene instrumente prenesejo v nacionalno zakonodajo ob uporabi potrebne pravne varnosti in jasnosti, kot to zahteva pravni red EU; poudarja potrebo po vključitvi otrokovih pravic v vsa področja politike EU z analizo vpliva ukrepov na pravice, varnost ter telesno, duševno in moralno celovitost otrok, ter da je treba pri tem vključiti jasno oblikovane predloge Komisije v zvezi z digitalnim svetom; poudarja, da je treba ohraniti digitalno pismenost, digitalna znanja in varno raba spleta kot prednostni

nalogo evropske socialne politike;

4. poudarja, da nudi internet otrokom in mladim izredno dragocena orodja, ki jih lahko uporabljajo za izražanje ali zagovarjanje svojih stališč, dostop do informacij in za učenje in uveljavljanje svojih pravic, ter je odlično sredstvo za komuniciranje, ki omogoča možnosti za odprtost svetu in osebno rast; kljub temu poudarja, da predstavljajo spletno okolje in družbeni mediji znatno tveganje za varnost zasebnosti in dostojanstva mladoletnih, ki običajno z veliko lahkoto uporabljajo splet, vendar so tudi med njegovimi najbolj ranljivi uporabniki; opozarja, da splet predstavlja nevarnost za otroke tudi zaradi pojavov, kot so otroška pornografija, izmenjava gradiva o nasilju, kibernetika kriminaliteta, ustrahovanje, navezovanje stikov z namenom spolne zlorabe, možnost dostopa do ali pridobitve z zakonom prepovedanega ali starosti neprimerne blaga ali storitev, izpostavljenost starosti neprimernemu, agresivnemu ali zavajajočemu oglaševanju, prevare, kraja identitete, goljufije in podobne grožnje finančne narave, ki so povzročijo travmatične izkušnje;
5. poudarja, da se lahko ustrezno obravnava nevarnosti, ki prežijo na otroke na spletu, samo s celovito kombinacijo pravnih, tehničnih in vzgojnih ukrepov, vključno s preprečevanjem, in z okrepitevijo zaščite v spletnem okolju; v tej zvezi poziva države članice in Komisijo, naj sprejmejo ustrezne ukrepe, tudi prek spleta, kot so informacijske kampanje in kampanje za ozaveščanje, raziskovalni in izobraževalni programi, po potrebi v sodelovanju z ustreznimi organizacijami civilne družbe, družinami, šolami, avdiovizualnimi storitvami, sektorjem in drugimi zainteresiranimi stranmi, namenjene večji ozaveščenosti in zmanjšanju nevarnosti, da bi otroci postali žrtve interneta;
6. v tej zvezi pozdravlja prizadevanja držav članic za spodbujanje sistematičnega izobraževanja in usposabljanja otrok, staršev, vzgojiteljev, učiteljev in socialnih delavcev, ki jim omogoča razumevanje digitalnega sveta, odkrivanje nevarnosti, ki bi lahko škodovala fizični ali duševni celovitosti otrok, zmanjševanje tveganja, povezanega z digitalnimi mediji in za zagotavljanje informacij o točkah, na katerih je mogoče podati prijavo in o tem, kako obravnavati otroške žrtve; obenem poudarja, da morajo otroci razumeti, da lahko z uporabo digitalne tehnologije posegajo v pravice drugih ali celo povzročijo kaznivo dejanje;
7. poudarja izzive, s katerimi se spopada kazensko pravo pri svojem delovanju v spletnem okolju v zvezi z načeli pravne varnosti in zakonitosti, domnevo nedolžnosti, pravicami žrtve in pravicami osumljenca; v tej zvezi poudarja izzive, ki so se pojavili v preteklosti v zvezi z določitvijo jasne opredelitve pojmov, kot sta spletno navezovanje stikov z namenom spolne zlorabe in otroška pornografija – zanjo je bolje uporabljati izraz „gradivo o spolni zlorabi otrok“;
8. poudarja, da je treba posebno pozornost nameniti spletnemu trženju škodljivih snovi, na primer alkohola, ki doseže tudi mladino. poudarja, da zaradi narave in področja uporabe metod spletnega trženja, npr. prek socialnih omrežij, posamezne države članice zelo težko spremljajo spletno trženje alkohola, zaradi česar bi ukrepi Komisije imeli pomembno dodano vrednost;
9. zato poziva Komisijo, da v okviru svoje obveznosti poročanja o prenosu Direktive 2011/92/EU zbere točne in jasne podatke o kaznivem dejanju spletnega

navezovanja stikov z namenom spolne zlorabe, vključno z natančno opredelitvijo nacionalnih določb, ki takšno vedenje opredeljujejo kot kaznivo dejanje; poziva države članice in Komisijo, da zberejo podatke o tem kaznivem dejanju, ki se nanašajo na število opravljenih kazenskih postopkov, število obsodb in pomembno nacionalno sodno prakso, ter da izmenjajo najboljše prakse v zvezi s pregonom in izrekom kazni za to kaznivo dejanje; prav tako poziva Komisijo, naj občutno izboljša razvoj in objavljanje statističnih podatkov ter tako omogoči boljši razvoj in pregled politik;

10. v zvezi s tem ugotavlja visoko raven sodelovanja med policijo in sodnimi organi v državah članicah, kakor tudi med njimi in uradoma Europol in Eurojust, pri kaznivih dejanjih, zagrešenih proti otrokom s pomočjo digitalnih medijev – primer takšnega sodelovanja je odločna operacija „Ikar“ iz leta 2011, usmerjena proti spletnim mrežam za izmenjavo datotek s spolnimi zlorabami otrok; poudarja pa, da je glede na obstoječe ovire, ki onemogočajo celovito sodelovanje in vzajemno zaupanje, mogoče doseči še dodatne izboljšave pri nadaljnji uskladitvi kazenskega prava in kazenskih postopkov v državah članicah, vključno s postopkovnimi pravicami osumljencev in njihovimi pravicami do varstva podatkov ter s spoštovanjem temeljnih pravic iz Listine Evropske unije; vendar poudarja, da morajo predlogi za konkretne določbe EU glede kazenskega prava v celoti spoštovati načeli subsidiarnosti in sorazmernosti ter splošna načela, ki veljajo v kazenskem pravu, in imeti jasno izražen namen, da prispevajo dodano vrednost skupnemu pristopu EU k boju proti resnim čezmejnimi kaznivim dejanjem, kot je navedeno v resoluciji o pristopu EU k kazenskemu pravu, ki jo je sprejel Evropski parlament dne 22. maja 2012¹;
11. poziva Komisijo in države članice, naj si najodločneje prizadevajo za okrepitev sodelovanja s tretjimi državami pri zagotavljanju takojšnjega umika spletnih strani, ki vsebujejo ali širijo nezakonito vsebino ali vedenje in gostujejo na njihovem ozemlju, ter se bojujejo proti kibernetiki kriminaliteti; v tej zvezi spodbuja mednarodno izmenjavo strokovnega znanja, najboljše prakse in zamisli med vladami, organi pregona, policijskimi enotami, specializiranimi za računalniško kriminaliteto, odprtimi telefoni, organizacijami za zaščito otrok in internetnim sektorjem;
12. v zvezi s tem poziva k celovitemu sprejetju vseh ukrepov, navedenih v načrtu Sveta iz leta 2009 za krepitev procesnih pravic osumljenih ali obtoženih oseb v kazenskih postopkih, kakor tudi k skupnemu pristopu v zvezi z dopustnostjo in oceno, da se odpravijo ovire za prosti pretok dokazov, zbranih v drugi državi članici;
13. podpira uvedbo in okrepitev sistemov odprtih telefonov za prijavo kaznivih dejanj, nezakonitih vsebin in škodljivega vedenja, ob upoštevanju, med drugim, izkušenj evropske telefonske linije za iskanje pogrešanih otrok ter nacionalnih sistemov za hitro opozarjanje in evropskega avtomatiziranega sistema za opozarjanje o pogrešanih otrocih; poudarja pa, da je treba pri vsakem neposrednem kaznivem dejanju, ki je bilo prijavljeno, poiskati ravnotežje med pravicami potencialnih žrtev in pozitivno obveznostjo držav članic iz členov 2 in 8 EKČP, da se odzovejo, kot je že poudarjeno v sodni praksi EKČP, na eni strani, ter pravicami osumljenca na drugi strani; zato poziva države članice in Komisijo k izmenjavi najboljših praks na področju preiskav in pregona kaznivih dejanj, uperjenih proti otrokom v digitalnem svetu; opozarja, da člen 8 predloga Komisije o

---

¹ Sprejeta besedila, P7_TA-PROV(2012)0208.

splošni uredbi o varstvu podatkov (COM(2012)0011) vsebuje posebne zaščitne ukrepe glede obdelave osebnih podatkov otrok, na primer obvezno soglasje staršev za obdelavo podatkov otrok, mlajših od 13 let;

14. poudarja vlogo zasebnega sektorja in industrije, poleg zainteresiranih strani, glede odgovornosti pri vprašanjih, kot so nasilno in zavajajoče televizijsko in spletno oglaševanje, namenjeno otrokom, otrokom varno označevanje spletnih strani in spodbujanje omrežnega bontona za otroke; poudarja, da morajo biti vsi takšni ukrepi popolnoma skladni z načeli vladavine prava in pravne varnosti, upoštevati pravice končnih uporabnikov in biti skladni z veljavnimi pravnimi in pravosodnimi postopki, Evropsko konvencijo o varstvu človekovih pravic in temeljnih svoboščin, Listino Evropske unije o temeljnih pravicah in sodno prakso Sodišča ter Evropskega sodišča za človekove pravice; poziva zadevni sektor, naj spoštuje in v celoti izvaja obstoječe kodekse ravnanja in podobne pobude, kot so Zaveza EU in barcelonska deklaracija Foruma za potrošniške izdelke;
15. glede na vse večji pretok in dostopnost osebnih podatkov prek digitalnih medijev ponovno poudarja pomen varstva podatkov za otroke, zlasti glede na hitro rast sredstev za socialno mreženje in spletnih klepetalnic; pozdravlja novi predlog uredbe o varstvu posameznikov pri obdelavi osebnih podatkov (COM(2012)0011) in njene posebne določbe o privolitvi otrok in pravici biti pozabljen, in opozarja, da bi lahko bili trajni spletni podatki in podatki, ki se nanašajo na otroke, zlorabljeni v škodo njihovega dostojanstva in družbenega vključevanja; poudarja, da je treba te določbe pojasniti in oblikovati tako, da bodo jasne in v celoti delujoče, ko bo nova zakonodaja sprejeta, in ne bodo spodkopavale svobode interneta;
16. v tej zvezi meni, da bi morali lastniki in upravljalci spletnih strani jasno in vidno objaviti svojo politiko varstva podatkov ter uvesti sistem obveznega starševskega dovoljenja za obdelavo podatkov otrok, mlajših od 13 let; poziva tudi k okrepljenemu prizadevanju za čim obsežnejše povečanje privzete pravice do zasebnosti, da bi se izognili sekundarni viktimizaciji otrok;
17. pozdravlja napoved Komisije, da bo ustanovila evropski center za boj proti kibernetiski kriminaliteti, ki se bo boril proti kaznivim dejanjem na spletu, in meni da bo morala imeti zaščita otrok prednost v okviru njegovih ukrepov in nalog.

RESULT OF FINAL VOTE IN COMMITTEE

Date adopted	10.7.2012
Result of final vote	+: 56 -: 0 0: 2
Members present for the final vote	Jan Philipp Albrecht, Roberta Angelilli, Edit Bauer, Mario Borghezio, Rita Borsellino, Emine Bozkurt, Arkadiusz Tomasz Bratkowski, Simon Busuttil, Philip Claeys, Carlos Coelho, Ioan Enciu, Frank Engel, Cornelia Ernst, Monika Flašíková Beňová, H��l��ne Flautre, Kinga G��l, Kinga G��ncz, Nathalie Griesbeck, Sylvie Guillaume, Anna Hedh, Salvatore Iacolino, Sophia in 't Veld, L��via J��r��ka, Timothy Kirkhope, Juan Fernando L��pez Aguilar, Baronica Sarah Ludford, Monica Luisa Macovei, Svetoslav Hristov Malinov, V��ronique Mathieu, Anthea McIntyre, Anthea McIntyre, Louis Michel, Claude Moraes, Georgios Papanikolaou (Georgios Papanikolaou), Carmen Romero L��pez, Rui Tavares, Nils Torvalds, Kiriakos Triantafilidis (Kyriacos Triantaphyllides), Wim van de Camp, Axel Voss, Josef Weidenholzer, Cecilia Wikstr��m, Tatjana ��danoka, Auke Zijlstra
Substitute(s) present for the final vote	Elena Oana Antonescu, Anna Maria Corazza Bildt, Leonidas Donskis, Dimitrios Drucas (Dimitrios Droutsas), Mariya Gabriel, Monika Hohlmeier, ��d��m K��sa, Marek Henryk Migalski, Ra��l Romeva i Rueda, K��rlis ��adurskis, Mich��le Striffler
Substitute(s) under Rule 187(2) present for the final vote	Zita Gurmai, Nadja Hirsch, Elisabeth Jeggle, Petra Kammerevert

IZID KONČNEGA GLASOVANJA V ODBORU

Datum sprejetja	9.10.2012
Izid končnega glasovanja	+ : 20 - : 3 0 : 5
Poslanci, navzoči pri končnem glasovanju	Zoltán Bagó, Malika Benarab-Attou, Lothar Bisky, Piotr Borys, Jean-Marie Cavada, Silvia Costa, Santiago Fisas Aixela, Lorenzo Fontana, Mary Honeyball, Cătălin Sorin Ivan, Petra Kammerevert, Morten Løkkegaard, Emilio Menéndez del Valle, Marek Henryk Migalski, Doris Pack, Hrisula Paliadeli (Chrysoula Paliadeli), Marie-Thérèse Sanchez-Schmid, Marietje Schaake, Marco Scurria, Hannu Takkula, Helga Trüpel, Sabine Verheyen
Namestniki, navzoči pri končnem glasovanju	Nadja Hirsch, Seán Kelly, Iosif Matula, Mitro Repo
Namestniki (člen 187(2)), navzoči pri končnem glasovanju	Emer Costello, Jacky Hénin